

CYKL | FILMOWE SEKRETY
GRUPA WIEKOWA | 1–3 SP

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

autor: Marcin Majkut

FILM | FILONEK BEZOGONEK REŻ. CHRISTIAN RYLTIENIUS (2021)

Lekka opowieść o przygodach pewnego kota bez ogonka zwanego Filonkiem, który za sprawą zbiegu różnych niefortunnych wydarzeń znajduje się nagle z dala od domu. Na swojej drodze powrotnej kot spotka inne zwierzęta, pozna siłę pomocnej wyciągniętej do niego ręki, jak i gorzki smak odrzucenia. Ale przede wszystkim dowie się, że pomaganie innym zawsze się opłaca, i że może liczyć na pomoc nawet tych, których o to by nie podejrzewał. Film pozbawiony jest mrocznej aury, a fabuła nie sprawi kłopotu interpretacji i zrozumienia nawet wśród dzieci od 5. roku życia. Będzie też świetnym punktem wyjścia do dyskusji o pomaganiu innym, bez względu na to, czy ich bardzo lub mniej lubimy.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z uczniami tematów:

- Dlaczego warto sobie pomagać?
- Jak znaleźć właściwą drogę, kiedy jest się zagubionym?
- Umiejętność właściwej komunikacji to przeciwieństwo manipulacji

Dlaczego warto sobie pomagać?

W filmie możemy zaobserwować, jak funkcjonuje proces wzajemnej pomocy. Filonek otrzymuje pomoc od innych kotów, ale i sam udziela pomocy – najpierw lisicy, później Monsowi, a na sam koniec trójce psów, które odwdzięczają się kotkowi podwózką do domu.

Mechanizm pomocy pokazywany w filmie jest oparta na bardzo prostych zasadach. Nikt nie oczekuje rewanżu za niesioną pomoc, a sama pomoc niesiona jest w sposób naturalny i wynikający ze zrozumienia potrzeb potrzebujących. Pozytywny przykład reprezentuje lisica, która ryzykując swoim zdrowiem, postanawia zatrzymać samochód, by w ten sposób pomóc kotu w dobiegnięciu do swojej pani. Antyprzykładem jest dyskusyjna, zastanawiająca i wzbudzająca w widzach sprzeciw pomoc, jakiej oczekuje Mons od Filonka. Prosi o pomoc, choć jego intencje nie są do końca dobre. Możemy stwierdzić, że wykorzystuje kota Filonka dla własnych korzyści.

W filmie znajdziemy mocne przesłanie dotyczące pomocy, która opiera się na współdziałaniu. „Koci łańcuch”, który tworzą bohaterowie filmu, kiedy ktoś potrzebuje pomocy, jest wskazaniem, że skuteczna pomoc czerpie siłę z potencjału pomagających. Kiedy jest nas więcej, możemy więcej zrobić. W kontekście pomocy warto także pamiętać o korzyściach, jakie otrzymuje nie tylko ten, któremu pomagamy, ale i my sami. Szczególnie wyraźnie to widać w relacji, jaka połączyła psy i Filonka, kiedy to kot pomógł psom i je uwolnił, a następnie psy odwdzińczyły się Filonkowi, transportując go na grzbiecie do domu. Warto pomagać, nawet tym, którzy wcześniej nie byli dla nas zbyt przyjaźni. Takie postępowanie wzmacnia nasze poczucie sprawczości, sprawiedliwości i pozytywnie wpływa również na rozwijanie relacji, nawet z tymi, z którymi wydawałoby się nie jest nam po drodze.

Pytania:

Kto pomaga kotu Filonkowi? Komu pomaga Filonek? Jakie hasło towarzyszy kocim interwencjom? Jak można je rozumieć? Na czym polega niesiona pomoc? Czy wiele kosztuje? Jakiej pomocy oczekuje od Filonka Mons? Dlaczego Filonek postanawia pomóc psom? Na czym polega zaufanie, jakim Filonek obdarza psy? Dlaczego lisica pomaga Filonkowi na samym końcu, ryzykując własnym życiem?

Jak znaleźć właściwą drogę, kiedy jest się zagubionym?

Filonek zostaje rzucony w wir różnych zdarzeń, nad którymi nie ma za bardzo kontroli. To, co daje mu siłę do zmiany swojego położenia, to przekonanie, że musi wrócić do dziewczynki. Ma motywację, która napędza go do działania, nie poddaje się też przy poszukiwaniu odpowiedzi i utrzymuje pozytywne nastawienie. Tym samym może być nośnikiem krzepiącego przekazu – nie warto się poddawać, trzeba być dobrej myśli, iść do przodu. Trudno znaleźć właściwą drogę, jeśli nie wykonujemy żadnego ruchu, tylko czekamy na coś magicznego, co sprawi, że zostaniemy uratowani. Film daje wskazówkę, że w poszukiwaniu właściwych rozwiązań, które mają nas doprowadzić do określonego celu, musimy, wierząc w ten cel, samodzielnie zmagać się z trudnościami. Samodzielnie ale niekoniecznie samotnie – jak podpowiada fabuła bajki, warto gromadzić wokół siebie pomocników, którzy mogą nas wspierać w tych działaniach.

Pytania:

Jak Filonek się czuje się, kiedy musi odnaleźć sposób, aby wrócić do domu? Kogo Filonek prosi o pomoc w powrocie do domu? z kim się kontaktuje? w jaki sposób rozmawia? W jaki sposób Filonek próbuje odnaleźć się w nowym świecie? Jakie posiada nastawienie? Kto pomaga Filonkowi?

Na czym polega umiejętność właściwej komunikacji?

„Filonek Bezogonek” opowiada również o dobrej komunikacji, która opiera się na szczerości i klarownym określaniu własnych potrzeb. Przykładów podobnych – udanych interakcji dostarczą widzom kotka Maja czy Filonek. Kot Mons, który podstępem i manipulacją namawia Filona do zawstydzających występów, może być za to antywzorcem.

Dobra komunikacja i umiejętność zjednywania sobie sprzymierzeńców zostały najlepiej ujęte w postaci kota Filonka, który stanął do dyskusji z groźnymi psami, a dzięki swojej odwadze i umiejętności rozmowy dowiedział się o ich trudnej sytuacji i znalazł rozwiązanie wszystkich problemów. Istotne są słowa Mai, która w pewnym momencie mówi do Filonka: „Czułam się winna, kiedy te koty się z Ciebie śmiały”, co pokazuje nie tylko odwagę kotki w konfrontowaniu się ze swoją słabością i wyrzutami sumienia, ale i jej umiejętność nawiązania głębszego kontaktu. W filmie także podejmowany jest temat podziękowań, które naturalnie wpisują się w cały system właściwej i pozytywnej komunikacji. Wniosek płynący z filmu przypomina, że warto rozwijać komunikację z innymi, dbać o to, żeby opierała się na szczerości, otwartości na problemy innych, łagodności, empatii i odwadze.

CC BY-NC-ND: uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

Pytania:

W jaki sposób Filonek rozmawia z lisicą, a jak z Mają? Co dominuje w jego komunikacji? Jak rozmawia z innymi Mons? jakim tonem? co komunikuje? Na czym polega manipulacja Monsa? Jak Filonkowi udaje się powstrzymać psy przed wyrażaniem agresji? Jak im pomaga? Co decyduje o dobrej komunikacji bohaterów, a co o złej?